

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาประสบการณ์การได้รับการใส่สายระบายทรวงอกของผู้บาดเจ็บทรวงอก โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการได้รับการใส่สายระบายทรวงอกของผู้บาดเจ็บทรวงอก ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 โดยผู้วิจัย คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง และนำเสนอผลการวิจัยจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล และ ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การได้รับการใส่สายระบายทรวงอกของผู้บาดเจ็บทรวงอก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ป่วยศัลยกรรมบาดเจ็บทรวงอกและได้รับการใส่สายระบายทรวงอก ที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลศูนย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความยินดีให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลโดยการเล่าประสบการณ์การบาดเจ็บทรวงอกที่ได้รับการใส่สายระบายทรวงอก รวมจำนวนทั้งสิ้น 12 ราย สามารถจำแนกลักษณะพื้นฐานได้ดังต่อไปนี้

มีอายุ ตั้งแต่ 22 ปี ถึง 58 ปี เป็นเพศชายทั้งหมด ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 22 - 30 ปี จำนวน 7 ราย สถานภาพสมรส เป็น โสดและคู่ โกล้เดียวกัน นับถือศาสนาพุทธ และทั้งหมดสัญชาติไทย

ระดับการศึกษาตั้งแต่ ไม่ได้เรียนหนังสือ จนถึง ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง การประกอบอาชีพ เกือบทั้งหมดรับจ้าง

สาเหตุของการใส่สายระบายทรวงอก คือ มีภาวะอากาศ ภาวะเลือดและอากาศในช่องเยื่อหุ้มปอด จำนวน 1 และ 8 รายตามลำดับ และภาวะเลือดและอากาศในช่องเยื่อหุ้มปอด ซึ่งมีกระดูกซี่โครงหัก 3 ซี่ร่วมด้วย จำนวน 3 ราย

ระยะเวลาของการใส่สายระบายทรวงอก มีตั้งแต่ 4 วัน ถึง 13 วัน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 7-13 วัน

ตารางที่ 1 ลักษณะพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ลักษณะ		จำนวน (คน)
อายุ	20-30 ปี	7
	31-40 ปี	2
	41-50 ปี	2
	51-60 ปี	1
เพศ	ชาย	12
สถานภาพสมรส	โสด	5
	คู่	7
	พุทธ	11
ศาสนา	คริสต์	1
สัญชาติ	ไทย	12
ระดับการศึกษา	ไม่ได้เรียน	1
	ประถมศึกษา	5
	มัธยมศึกษา	3
	ปวส	3
การประกอบอาชีพ	รับจ้าง	11
	รับราชการ	1
	สาเหตุ	
สาเหตุ	ภาวะอากาศในช่องเยื่อหุ้มปอด	1
	ภาวะเลือดและอากาศในช่องเยื่อหุ้มปอด	8
	ภาวะเลือดและอากาศในช่องเยื่อหุ้มปอด ซึ่งมี-	3
	กระดูกซี่โครงหัก 3 ซี่ ร่วมด้วย	
ระยะเวลาของการใส่สายระบายทรวงอก	น้อยกว่า 5 วัน	1
	5-7 วัน	4
	มากกว่า 7 วัน	7
	(ต่ำสุด = 4 วัน สูงสุด = 13 วัน)	

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การได้รับการใส่สายระบายทรวงอกของผู้บาดเจ็บทรวงอก

ผู้ให้ข้อมูลเล่าประสบการณ์การได้รับการใส่สายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอกใน 4 ประเด็น คือ 1. การให้ความหมาย 2. ผลกระทบที่เกิดขึ้น 3. การจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้น และ 4. การพยาบาลที่ได้รับและความต้องการการพยาบาล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การให้ความหมาย

การให้ความหมาย ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าสายระบายทรวงอกเป็นสิ่งแปลกปลอม ซึ่งสามารถแบ่งสิ่งแปลกปลอมนั้นออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1. สิ่งที่น่ากลัว และ 2. สิ่งที่ทำให้รอดตาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สิ่งแปลกปลอม ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าสายระบายทรวงอกเป็นสิ่งแปลกปลอมที่น่ากลัว เนื่องจากไม่ใช่ส่วนประกอบของร่างกายและเป็นสิ่งที่ร่างกายไม่เคยมีมาก่อน ลักษณะเหมือนพลาสติก/ยางสังเคราะห์เป็นท่อกลวงยาวขนาดใหญ่เกือบเท่านิ้ว ใส่แล้วทำให้เกิดความเจ็บปวด แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่ช่วยให้รอดตาย เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ช่วยระบายอากาศ เลือดหรืออากาศและเลือด ทำให้หายใจโล่ง สะดวก ดีขึ้นเป็นปกติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สิ่งที่น่ากลัว ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าสายระบายทรวงอกเป็นสิ่งที่น่ากลัว เนื่องจากไม่ทราบว่าเป็นอะไรไม่เคยรู้จักมาก่อน มีลักษณะเหมือนพลาสติก/ยางสังเคราะห์เป็นท่อกลวงยาวขนาดใหญ่เกือบเท่านิ้วและใส่เข้าไปในช่องเยื่อหุ้มปอด มีความกังวลกลัวว่าหลังใส่แล้วจะเกิดอะไรกับร่างกายบ้าง อาจจะไปโดนอวัยวะภายในช่องอก ซึ่งเดิมก็มีแผลอยู่แล้ว จะทำให้มีแผลเพิ่มขึ้น หรืออาจจะเกิดปฏิกิริยากับร่างกายและมีผลกระทบกับร่างกายจากปฏิกิริยานั้นตามมาภายหลัง ส่วนการคัดล้างไว้ว่าจะเป็นทางเข้าของเชื้อโรค ทำให้ปอดติดเชื้อและแย่ลงกว่าเดิม ดังตัวอย่าง

“ในชั่วโมงนั้น ผมกลัว ผมบอกได้เลยว่าน่ากลัว มันคืออะไรผมไม่รู้จักมัน เขาทำอะไรเราเขาเอาอะไรมาใส่ในปอดเราเนี่ย เราไม่รู้แล้ว สายก็ไม่ใช้เล็กขนาดเท่านิ้วมือ ครั้นแล้วมาแทงเข้าในช่องอกอีก ความน่ากลัวเนี่ยนะ คือเราไม่รู้ว่าเขา คืออะไร ไม่รู้จักกันมาก่อนสายนี้เนี่ยผมไม่รู้เลยว่าอ้ายเนี่ยมัน คือ อะไร ใส่เข้าไปแล้วมันจะเกิดอะไรกับตัวเราบ้าง อ้ายยางสังเคราะห์ที่ใส่เข้าไปในร่างกายเรามันจะไปมีปฏิกิริยาอะไรบ้างในร่างกายเรานะ ผมไม่รู้ใจครับใจครับที่ผมบอกตอนแรกว่ามันคือสิ่งแปลกปลอมที่น่ากลัวนั่นแหละครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 45 ปี C-10

“ผมว่ามันน่ากลัวนะ ก็ คือว่าใส่ไปแล้วมันจะมีผลอย่างอื่นอะไรบ้างเปล่า คือว่ามันเป็นสายเหมือนพลาสติกเนี่ยครับ สายเป็นท่อยาวกลวง ๆ ที่เลือดไหลออกมาได้ครับ มันก็ขนาดใหญ่ครับใหญ่ แล้วมันก็ทำให้เจ็บครับ ก็เหมือนกับว่ามันเข้าไปในอกผมเนี่ย พอหมอให้คาไว้เนี่ยครับ สายนะ

มันเป็นสิ่งแปลกปลอม ไขปล่ามันเสียบเข้าไปในอกในเนื้อเรานะ แล้วเดี๋ยวมันก็จะแบบ แบบว่า มันจะอมหนองนะครับ ผมว่าปอดมันจะยิ่งแย่มาก”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 35 ปี C-11

“ก็สาหร่ายนั้นแหละ ทำไมจะไม่น่ากลัวล่ะ ก็ สาข สาขใหญ่ๆขนาดนั้น อะ ไรก็ไม่รู้เหมือน ยาง มันไม่ใช่เนื้อของเราไง ปกติแค่เข็มเล็กกว่าเป็นหลาย ๆ เท่าก็แย่มากแล้ว แล้วมาแย่งเข้าไปข้างใน ปอด แล้วก็คาไว้อีกหลายวัน ตอนแย่งเข้าไปมันก็ใหญ่อย่างที่บอกไปแล้วว่าก็เพื่อไปโดนเนื้อปอด หัวใจ แล้วก็จะเป็นเส้นเลือดอีกล่ะ อะไรประมาณนี้ แล้วก็ก็มีแผลเพิ่มอีกล่ะ เดิมทีก็มีแผลถูกแทง อยู่แล้วนะ เป็นอย่างงี้แล้วข้างในก็มีแผลเพิ่มอีก เฮ้ย แล้วถ้ามันเป็นทางเอาเชื้อโรคเข้าไปข้างในอีก ล่ะ คือที่ ที่มันติดอยู่กับสาหร่ายนะ จะทำยังไง ยังไง ยังไงซะมันก็ไม่เหมือนเนื้อของเราเองมันเป็นอะไร ที่แปลกปลอมแล้วมาคาไว้ในอกผมนะ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 28 ปี C-12

2. สิ่งที่ทำให้รอดตาย ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่ามีสาหร่ายทรวงอกเป็นสิ่งที่ช่วยให้รอด ชีวิต เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ช่วยระบายอากาศ เลือด หรืออากาศและเลือด ของเสียที่คั่งค้างในปอด ออก ทำให้หายใจโล่ง สะดวก สบายดีขึ้น ปอดสามารถฟื้นกลับสู่สภาพปกติ ถ้าไม่ได้ใส่สาหร่ายนี้ ของ เสียที่อยู่ในช่องเยื่อหุ้มปอดจะเน่าแต่ยังไม่ทันเน่า ของเสียที่คั่งค้างในปอดจะทำให้แน่นอึดอัด หายใจลำบาก และเสียชีวิตได้ ดังตัวอย่าง

“ถือว่าเป็นเลือดมั้ง เห็นเลยว่าเป็นเหมือนเลย แต่บางทีมันก็เลือดจาง ๆ นะ บางทีก็ไม่ เห็นมีไรเลย แต่พอเวลาเราชะ โกงมอง ก็เห็นน้ำในแท่งใส ๆ มันขึ้น ๆ ลง ๆ ได้ด้วย แล้วอีกขวดนั้น นะ นะ มันต้องเป็นเลือดแน่ ๆ เลย แต่ก็ออกมาแบบขำเลือดขำหนอง นะ ถ้าเกิดหมอเขาไม่ได้ใส่สาหร่ายนี้ ให้อ้ายพวกที่เราเห็นอยู่นะ มันก็คงเน่าอยู่ในอก ตายเสียก่อนมั้ง หรือไมก็ยังไม่ทันเน่าก็แน่นอึดอัด ตายซะก่อน ผมว่าใครจะคิดว่าสาหร่ายใส ๆ ที่แย่งเข้าไปในอกผมเนี่ย ผมคิดว่ามันทำให้มีโอกาสรอดตายเลยแหละครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 48 ปี C-06

“ผมมองว่าที่ใส่อยู่กับผมเนี่ยมันจะทำให้ผมกลับไปมีชีวิตแบบปกติได้...สาหร่ายที่ใส่ ครั้งเนี่ยเป็นเครื่องมือที่ ที่ว่ามันทำให้ปอดดีขึ้น คือ มันฟื้นฟูสภาพปอดนะครับ...ผมก็คิดเหมือนกัน นะ ก็อ้ายสาหร่ายเนี่ย มันเอาของเสีย ๆ ออกมาเยอะ มันทำให้ผมหายใจได้ดี สะดวก ถ้าไม่ได้ใส่มันก็แย่นะ...ก็จะหายใจไม่ได้ ตายสิครับ...ผมหมายความว่ามัน (สาหร่ายทรวงอก) ทำให้ผมรอดตาย ครับ ใช่เลย”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-09

“ถ้าไม่ได้ใส่สายให้มันก็จะแน่นอย่างที่ผมบอกแล้วจะหายใจไม่ได้หรอกครับ แล้วถ้าไม่ระบายเลือดออกมามันยังค้างอยู่ในปอดผมคิดว่ามันก็ให้โทษแหละนะ มันก็ยิ่งหายใจไม่ออก เหนื่อยแน่นอยู่อย่างนั้นแหละ ผมก็คงหายใจไม่ออกแน่นหน้าอกตายแน่ เออ.....ผมว่าผมรอดตาย ได้ก็สายนี้แหละมันช่วยเอาเลือดที่อยู่ในปอดออก ผมเลยหายใจได้ โล่งเลยครับ ตอนแรก ๆ ผมเห็นเป็นเลือดสด ๆ เลยครับ หลังจากนั้น ก็จางลงจนวันนี้ ถอดสายออกแล้ว”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 39 ปี C-08

2. ผลกระทบที่เกิดขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใส่สายระบายทรวงอก สามารถคิดรอบย้อนได้ 3 ประเด็น คือ 1. ความเจ็บปวด 2. ความรำคาญ และ 3. ความกังวลใจ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

2.1 ความเจ็บปวด ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงความเจ็บปวดจากแผลที่เกิดจากการเจาะปอดเพื่อใส่สายระบายทรวงอก ถ้าสายระบายทรวงอกใหญ่บาดแผลจากการเจาะปอดจะใหญ่ตามและมี ความเจ็บปวดเพิ่มขึ้น บริเวณที่เจ็บปวดมาก คือรอบ ๆ ปากแผล และเจ็บปวดมากขึ้นเวลาที่ถูก ขยับตัว เคลื่อนไหวร่างกาย ทำกิจกรรม พลิกตะแคงตัว หายใจเข้าปอดลึก ๆ ไอ จาม ทำให้เจ็บ เสียคไป ถึงหัวใจ เวลาหายใจแต่ละครั้งรู้สึกระบมไปหมด ซึ่งรวมถึงการถ่วง คึง รั้ง ของสายจะทำให้ เจ็บปวดมากยิ่งขึ้น จะเจ็บปวดมากในวันแรกกับวันที่สองและทุเลาลงในวันที่สาม ดังตัวอย่าง

“ก็หมอเขาเอาสายยัดเข้าไปลึก ตอนที่ใส่สายไว้เจ็บ รู้สึกว่าการใส่สายเหมือนกับว่า รู้สึกว่าสายถึงเนื้อปอด เวลาที่ผมขยับทำกิจกรรมเนี่ยมันจะไปโดนเนื้อปอดทำให้เจ็บผมก็เลยนอนเฉย ๆ ไม่ขยับตัว สายใหญ่ก็กรีดแผลใหญ่ แล้วลึก นะครับทำให้แผลใหญ่ เวลาใส่ไปก็เจ็บมาก แล้วใส่ลงไป ทำให้ปอดกับสายมันโดนกัน”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 22 ปี C-02

“ก็เจ็บนะครับ...ก็วันแรก กับวันที่สองจะเจ็บมาก และค่อย ๆ ทุเลาเจ็บลงบ้าง วันที่... ปลายวันที่สาม แล้วก็ตอนนี้ก็ยังเจ็บอยู่เวลาที่หายใจเข้าปอดลึก ๆ นะครับ แต่ไม่มากนัก เหมือนกับว่าหายใจได้ครึ่งเงี้ยว (พูดพร้อมหายใจเข้าได้ไม่เต็มที่)...ถ้าหายใจแรงกว่านี้ก็จะเจ็บมาก... ก็ต้องรีบหายใจ ก็ คือ หายใจเร็ว ๆ เออ... โอ๊ย ทั้งเจ็บ ทั้งปวด คิดว่าจะไม่รอดแล้ว เจ็บ เออที่ปากแผลมากที่สุด แล้วดูเหมือนว่าเลยลึกเข้าไปในอกเลยนะ แต่ลึกไม่มากเท่าไรหรอก แต่ก็รับรู้ได้เวลาที่หายใจครับ ลึก ๆ ข้างในเวลาขยับตัวจะมีน้ำไหลออกมาเล็กน้อย ถ้ากระดิกตัวแรงเนี่ย ก็เริ่มไหลแล้ว ขยับตัวไม่บ่อย ก็ขยับไม่ค่อยได้ครับ ปวดมาก”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-04

“ใส่แล้วมันก็คันนะพี่ แต่มันจะเจ็บมากบริเวณปากแผลนะครับ เวลาขยับตัวพลิกตัว มันก็เหมือนสายมันเบียดกับเนื้อที่อยู่ข้างในเนี่ยครับ แล้วมันก็เจ็บ มันจะเจ็บมากเวลาที่เราลุกขยับ

ตัว มันเบียด เหมือนกับว่าเสียดไปถึงหัวใจเลยครับ มันปล้ำขึ้นมามีเลย เหมือนกับว่ามันเสียดสีกัน นะครับก็วันสองวันแรกไม่ค่อยหลับครับ มันเจ็บแปล แล้วก็ที่ว่าต้องคอยเอาผ้ามาหนุนให้นอนสบาย แล้วก็ต้องมาเป็นก้นงอแล้วส่ายหลุด ตาโรยเลย ก็พยายามนับก็แล้ว ทำใจให้สงบก็แล้ว หลับไม่ลง พอเอาสายออกแล้วหลับทั้งคืนเลยครับพี่”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-05

“ก็เหมือนว่ามันก็มีอึดอัดในอกด้วย ก็ส่ายข้างท่อนเท่านั้น (พูดพร้อมยกนิ้วชี้มือขวา ขึ้น) เอาแขนเข้าข้างในอกนะ มันแปลกๆแล้วก็เจ็บมาก มาก ด้วย หายใจที่เจ็บระบบไปหมดเลย รู้เลยว่าสายนะแหงไปไวตรงไหน (ยกมือขึ้นสองข้างพร้อมทั้งชี้ที่แปลได้นิ้วขึ้น ไปเหนือราวนม เล็กน้อย) แรก ๆ ก็บอกหมอว่าเจ็บมาก ก็คืออยู่อย่างหมอบอกว่าลงไม่เป็นไรเขาจะให้ยาฉีดไปก่อน ลงจะได้ไม่เจ็บ มันก็ค่อยยังชั่วขึ้นนั่นแหละ หลับ ๆ ตื่น ตื่นมากก็เจ็บ...ก็เจ็บทุกวันนั่นแหละแต่พอ พันวันที่สามก่อนมาวันที่สี่ก็เจ็บน้อยลง หมอเขาก็ไม่ให้ยาฉีดแล้ว เขาบอกว่าถ้าเจ็บก็ขอยากินก็แล้ว กัน ก็มีขบ้าง”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 58 ปี C-07

“ก็เจ็บรอบ ๆ แผลนะครับ ขยับตัวยังเจ็บปวดมากขึ้น แล้วจามก็ไม่ได้ ไอก็ไม่ได้ มันเจ็บ ถ้าไอหรือจามนะ มันก็เจ็บแปล๊บ แปล๊บ ที่ปากแผล ก็ไม่รู้จะทำไง ไม่รู้ว่าจะแก้ปัญหาก็ได้แบบ ไหน ก็คือการไอ การจามนี่ก็เป็นของธรรมดาเนะ มันจะ ไอก็ต้องไอ จะจามก็ต้องจามแต่พยายามไอแบบ กระแอม จามเบา ๆ เอนะครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 39 ปี C-08

“ก็เจ็บบริเวณรอบๆปากแผลเจ็บมากครับ แล้วเจ็บน่าจะเลยเข้าไปอีกสักหน่อยครับ แต่ที่รอบ ๆ แผลเจ็บมากกว่า ครับ ก็ตอนนี้นั้นก็เจ็บแปล๊บอยู่แล้วถ้ามันยังแยกลงเข้าไปอีกมันก็ต้องเจ็บเพิ่มใช่ปะ ก็ต้องพยายามที่ไม่ให้ตัวนอนทับสายก็ไม่อยากเจ็บ แล้วสายก็ไม่ให้พับด้วย แต่บางทีสายนะมันมีเลือดอยู่ข้างใน มันก็หนัก บางทีวางไว้ไม่ให้ตั้ง มันก็ลื่นตกพริตมาจากที่วางไว้ถ่วง กระตุกพริต เหมือนกระชากเลยครับ โอ๊ย เจ็บ ครับ เจ็บมากที่ปากแผลเวลาที่มันตึงครับ โอ๊ยพี่ เจ็บอย่างแรงครับ โชคดีนะ มันไม่กระชากมาถึงกับหลุดนะ ผมกลัวว่ามันจะหลุดแทบแย่ เรื่องบริหารปอดหรือก็ได้รับตั้งแต่วันแรกที่มาเลยครับ แต่ตอนนั้นเหนื่อยอยู่ยังได้ออกซิเจนครอบหน้าอยู่ครับ ก็ไม่ค่อยทำอะไรครับ แล้วตอนนั้นก็เจ็บแผลมาก ทั้งยังเหนื่อย แล้วก็เจ็บครับ ดูดได้ลูกเดียวพิด เจ็บปล้ำ ปลอ่ยร่วงป๊อกเลย แล้วก็เหนื่อยมากอีกพักใหญ่”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 28 ปี C-12

2.2 ความรำคาญ ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกรำคาญสายระบายทรวงอก ที่เกาะกะ รุ่งรัง ทำอะไรไม่ได้ตั้งใจ มีความยุ่งยาก ความลำบาก ในการทำกิจกรรมหรือปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ซึ่งต้องคอยระมัดระวัง ไม่ให้สายตึง ตึงรั้ง สายหลุด หรือขาดแตก ดังตัวอย่าง

2.2.1 ความลำบาก/ ไม่สะดวก ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงความลำบาก/ ไม่สะดวกจากการที่สายระบายทรวงอก เกาะกะ รุ่งรัง ทำให้ยุ่งยากลำบาก ไม่คล่องตัวในการขยับตัว ทำกิจกรรม ลูก นั่ง ยืน เดิน นอน ทำความสะอาดร่างกาย หรือปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ต้องนำยางรัดสายระบายก่อนแล้วจึงยกไปทั้งตะแกรง และระมัดระวังไม่ให้สายตึง ตึงรั้ง สายหลุด หรือขาดแตก ดังตัวอย่าง

“รำคาญนะนะ รำคาญจะนอนตะแคง ตะแคงยังงี้ก็ได้ มันปวดแปล็บ แปล็บ ที่รอบ ๆ แผลครับขยับตัวยิ่งปวดมากขึ้น แล้วจามก็ไม่ได้ ไอก็ไม่ได้มันเจ็บ หงุดหงิดรำคาญเหมือนกันนะ อะไร อะไรก็ไม่ได้ตั้งใจ ต้องคอย ๆ ซ้ำ ๆ เอา ที่แรกมันก็รำคาญนะพี่ จะพลิกตัวอะไรอย่างเนี่ยมันลำบากนะครับ มันรุ่งรังนะทำอะไรไม่ค่อยสะดวกเพราะต้องคอยระวังไม่ให้มันรั้งนะครับ จะทำความสะอาดร่างกายมันก็ไม่ค่อยสะดวกสบาย อะไรทำนองนั้นแหละ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-05

“ก็ คือ เวลาที่จะเข้าห้องน้ำหรืออะไรเนี่ยครับ ก็ต้องหอบหิ้วไปด้วย 3 ขวดเนี่ยครับ ไม่ว่าจะถ่ายหนักถ่ายเบา ก็ต้องหอบหิ้วเอาเขาไปด้วย...มันทำให้ผมรำคาญใจอย่างที่บอก...ต้องหักสายก่อน เพื่อไม่ให้อะไรนะ เออ อากาศเข้าไช้ไหมครับ เอาหนังยางรัดให้แน่น แล้วดึงออกจากเครื่องที่มันมีแรงดูดออกก่อน...แล้วก็หิ้วไปหมดเลยครับเพราะว่ามันมีตะแกรงเป็นล็อกไว้ใส่ขวด...หักสายช่วงที่ไปทำกิจวัตรเรียบร้อยแล้วก็กลับมาเสียบต่อเลย...คือมันมีสายอยู่มันรุ่งรัง มันทำให้ลำบาก ไม่สะดวกในการทำกิจวัตรประจำวันครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 45 ปี C-10

“สายที่มันคาอยู่เนี่ย มันทำให้ผมทำอะไรไม่ได้มันด ลูกขึ้น นั่ง เดิน ยืน ทำอะไรก็ไม่สะดวกไปซะหมด มันจะคอยถ่วง ๆ ... อ้อ (นิ่งชั่วคราวก่อนเล่าต่อ) นอนก็ลำบาก ก็ต้องคอยระวังเหมือนกัน ทำอะไรก็ลำบาก ไม่คล่องตัว สายที่ใส่เข้าไปมันก็ทำให้เจ็บนะ ทำให้ไม่สะดวก แล้วก็นอนลำบาก”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 22 ปี C-02

2.2.2 การจำกัดการเคลื่อนไหว ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้สึกไม่สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระเหมือนถูกจำกัดการเคลื่อนไหว พันธนาการไว้ เวลาขยับตัวลำบาก คิดถึง เกาะกะ และ รุ่งรัง ทำให้รู้สึกรำคาญ ดังตัวอย่าง

“มันก็เกาะกะครับ แล้วก็เจ็บนั้นแหละครับ คือ เวลาพลิกตัวพลิกอะไรอย่างเนี่ยสายมันจะไปค้ำ แล้วก็แหย่ จิ้มเข้าไปข้างในครับ บางทีมือไปโดนอย่างเนี่ย หรือนอนทับ มันก็ทำให้เจ็บ

โธ้ย แล้วมันก็นำราคาด้วย ทุกข์ทรมานทั้งกายและใจ ทำไมจะไม่ทรมานล่ะครับ นอกจากจะเจ็บตัวแล้ว ก็ต้องมาระวังทุกอย่าง ทำอะไรก็ไม่ถนัด อึดอัดมากครับ แค่ยกแขนก็ตึงแปล เหมือนถูกล่าม ถูกกักกัน”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-04

“เวลาที่สายใส่แล้วค้างไว้ มันก็ขยับตัวลำบาก อีรุงตุงนัง ไปหมด ช่วยเหลือตัวเองก็ไม่ได้เหมือนถูกล่ามเอาไว้ ก็ทน ทน เอา แล้วก็คิดว่าเดี๋ยวดีขึ้นหมอเขาก็เอาออกให้เองแหละ ก็อย่างที่ว่านั่นแหละมันลำบากมาก ไม่สบายใจต้องไปคอยกังวลมัน ไหนขยับตัวจะกลัวเจ็บ ไหนจะต้องคอยระวังว่ามันจะหลุด นอนก็ลำบาก เมื่อยก็ต้องทนเอา...ก็มันไม่รู้จะทำไง ก็นอนนิ่งๆไปก่อน เพราะถ้าขยับตัว หรือหายใจแรงก็เจ็บแล้วก็นอนลำบากด้วยขยับลุกก็ลำบากสายมันทิ้งที่อก”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 58 ปี C-07

“ไม่สบาย เออ เออ ก็ตอนที่ ที่มันไปไหนมาไหน ไม่ได้ล่ะครับ คือ มันขยับก็เจ็บ เหมือนกับว่ามันทำให้ผมต้องอยู่กับที่ล่ะครับ...ก็ คือ มันไม่สะดวกไปซะหมดทุกเรื่อง มันไม่ฟรี...มันยังงี้ละ ผมก็บอกไม่ค่อยถูกเหมือนกัน มันทำอะไร ก็ไม่ได้ตั้งใจล่ะครับ คือ มันเหมือนกับจำกัด เวลาจะขยับตัว จะลุก จะเดินไปไหนมาไหน มันไม่สะดวกไปซะหมด...รำคาญนะ คือเราไม่เคยมีอะไรมาติดที่ตัวเรา แล้วพอมีอะไรมา ระโยง ระยาน ก็รำคาญ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 45 ปี C-10

2.3 ความกังวลใจ ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกถึงความกังวลใจต้องคอยระมัดระวัง ไม่ให้สายหลุดหรือขาดแตก กลัวอากาศจะเข้าไปในช่องเยื่อหุ้มปอด ทำให้มีอาการเหนื่อยแน่นอก หายใจลำบาก ต้องเจาะปอดใหม่ มีบาดแผลและมีความเจ็บปวดเพิ่มมากขึ้น ต้องหยุดงาน ทำให้ขาดรายได้ แต่มีภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ดังตัวอย่าง

2.3.1 ความกลัวสายหลุด/ ขาดแตก ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกถึงความกังวลใจ กลัวโดนสายระบายทรวงอกทำให้สายหลุดหรือขาดแตก กลัวอากาศเข้าปอด ทำให้เหนื่อยแน่นอก หายใจลำบาก ต้องเจาะปอดใหม่ เกิดความเจ็บปวดเหมือนตอนแรก และแผลเก่ายังไม่หายต้องมามีแผลใหม่เพิ่ม ต้องมาเริ่มรักษาใหม่ ดังตัวอย่าง

“ก็ต้องมาคอยระวัง มันเป็นกังวลครับ...ก็กลัวว่าจะไปโดนสายแล้วสายจะหลุด ต้องเลียบเข้าไปใหม่...มันก็เจ็บ จำได้ตั้งแต่ตอนใส่ตอนแรกนะพี่”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-05

“ที่ผมกลัวผมว่าเวลาเดินอาจเกิดอะไร เออ แบบ แบบ ว่า ไปชน ไปเกี่ยว หรือว่าหลุดมือตกแล้วขาดแตก อย่างเนี่ย เพราะผมชอบเดินลงไปนั่ง ม้านั่งข้างล่างดึกครับ ถ้าหักสายไม่

ทัน ลมมันก็จะเข้าไปในปอดนะครับ มันคงจะมีการแน่นหน้าอกเหมือนตอนแรกอีกนะครับ... มันก็เหมือนกับว่าต้องมาเริ่มต้นใหม่”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-09

“โอ๊ยพี่...เจ็บ....อย่าแรงนะครับ โชคดีนะ มันไม่กระชากมาถึงกับหลุดนะ ผมกลัวหลุดแทบแย่ ที่กลัวหลุดนะครับ ผมกลัวว่าอากาศมันจะเข้าไปข้างในปอด อากาศมันก็จะเข้าไปบีบปอด คือบีบปอดนะ แล้วเวลาที่หายใจเข้าแล้วมันไม่เข้าก็อากาศที่เข้าไปก่อนนั้นมันมีอยู่แล้วจะหายใจเข้าได้ไง ผมก็เหมือนตอนแรกที่มานั้นแหละครับ มันเหนื่อยแน่นอก หายใจลำบากครับ จะตายเอาสิคราวนี้แล้วถ้าต้องเจาะใหม่ผมก็ได้แผลอีกแผลสิครับ แล้วผมก็เจ็บเหมือนตอนแรกนั่นแหละครับผมว่ามันต้องเจ็บเพิ่มแน่เพราะว่าแผลเก่าที่ถูกแทงยังไม่หายแล้วจะยังมาเจาะใหม่อีก”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 28 ปี C-12

2.3.2 การไปทำงานไม่ได้ ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดจากการไปทำงานไม่ได้ ทำให้ขาดรายได้ มีการค่าใช้จ่ายประจำ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เพิ่มขึ้น ส่วนเงินที่เก็บไว้ก็หมดไป ดังตัวอย่าง

“เออ..... ยังไม่เคยเจอสิทธิกันเลยทีเดียวทางโน้นเขายังไม่มาตกลงกันเลย แต่เขามีอะไรก็ไม่รู้บอกว่าค่าใช้จ่ายเขาออกให้ มีแต่เรื่องมานอนอยู่ที่นี่ มันก็ไปทำมาหากินไม่ได้ มันหนักอยู่ที่ว่ารถยังต้องผ่อนอยู่งานก็ไปทำไม่ได้ ก็ยังกังวลอยู่เรื่องมอเตอร์ไซด์ มันต้องส่งรายเดือนอยู่ก็เหลืออีกแค่ 3 เดือน ก็จะเป็นไทแล้ว แต่ก็มาเจ็บซะก่อนอีก เฮ้อ (ถอนหายใจ) ก็ยังกังวลอยู่ว่ารถเราใครจะซ่อมให้ ก็มานอนโรงพยาบาลชะหลายวัน ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ก็มี เงินที่พอเก็บไว้ได้บ้าง ก็หมดไป ก็กังวลอยู่ แฟนก็ไปทำงานไม่ได้ต้องมาเฝ้า แล้วที่แย่ ก็ ยังไม่รู้เลยว่าจะกลับไปทำงานได้เหมือนเดิมหรือเปล่า”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 48 ปี C-06

“อ้ายผมนะต้องใช้จ่ายอย่างอื่นอีก งานไปทำไม่ได้ก็ไม่มีเงินพอใช้นะ มันก็อย่างเงี้ยแหละ ก็ผมไม่เคยเป็นอย่างนี้สักที”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 58 ปี C-07

“ไม่ได้ไปตัดยางหลายวันแล้ว ขาดรายได้ แล้วลูกเรียนด้วยครับผม เลี้ยงหมด 4 คนเลยนะ ประกันรถยนต์ชั้นหนึ่ง ครับผม แต่มันก็ต้องมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อีกครับ ค่ากินอยู่ของแฟน ที่ต้องมาดูแลผม บางวันลูกก็มาอยู่ด้วยกันหมดเลย ค่ารถไป-กลับ ค่ากิน ค่าอยู่ ก็มากอยู่”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 39 ปี C-08

3. การจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้น สามารถคิดรวบยอดได้ 3 วิธี คือ 1. การจัดการ ตามสาเหตุ 2. การยอมรับสภาพที่เกิดขึ้น และ 3. การเบี่ยงเบนความสนใจ ดังรายละเอียด ดังนี้

3.1 การจัดการตามสาเหตุ ผู้ให้ข้อมูลจัดการตามสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดและความกังวล ดังรายละเอียด ดังนี้

ความเจ็บปวด ผู้ให้ข้อมูลจัดการความเจ็บปวดที่เจ็บปวดมากในวันแรกและวันที่สอง โดยการขอยาแก้ปวด ความเจ็บปวดที่เกิดจากการขยับตัว เคลื่อนไหวร่างกาย จะจัดทำให้สบายและนอนนิ่งไม่ขยับตัว ระวังระวังสายระบายไม่ให้เลื่อนดึง รัง ความเจ็บปวดที่เกิดจากการไอ ใช้วิธีไอลักษณะกระแอม และความเจ็บปวดที่เกิดจากการจาม ก็จามเบา ๆ ดังตัวอย่าง

“เจ็บมาก หายใจทั้งเจ็บระบบไปหมดเลย แรกๆก็บอกหมอว่าเจ็บมาก ก็คืออยู่อย่างหมอบอกว่าลุงไม่เป็นไรเขาจะให้ยาฉีดไปก่อนลุงจะได้ไม่เจ็บ มันก็ค่อยยังชั่วขึ้นนั่นแหละ กลับ ๆ ตื่น ตื่นมาก็เจ็บ...ก็เจ็บทุกวันนี้แหละแต่พอพ้นวันที่สามก่อนมาวันที่สี่ก็เจ็บน้อยลง หมอเขาก็ไม่ให้ยาฉีดแล้ว เขาบอกว่าถ้าเจ็บก็ขอยากินก็แล้วกัน ก็มีขอบ้าง”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 58 ปี C-07

“ผมก็พยายามทำให้ผมนอนสบายที่สุดครับ ก็เวลานอนผมก็ตะแคงข้างที่เจาะใส่สายไว้ไม่ทับสาย ไม่ให้ถ่วงแล้วก็อาหมอนรองหรือไม้ก็ห่มมาม้วนให้พอดีกับที่ผมอยากได้แล้วก็นอนด้านหลังข้างที่ใส่สายนะครับ มันช่วยให้ผมได้นอนสบายขึ้นแล้วก็หายปวดด้วยนะให้เพื่อนไขหัวเตียงให้สูงชะหน่อย”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 28 ปี C-12

“ก็เจ็บนะครับ...ก็วันแรก กับวันที่สองจะเจ็บมาก และค่อยๆทุเลาเจ็บลงบ้าง วันที่...ปลายวันที่สาม แล้วก็ตอนนี้ก็ยังเจ็บอยู่เวลาที่หายใจเข้าปอดลึก ๆ นะครับ แต่ไม่มากนัก เหมือนกับว่าหายใจได้ครึ่งเงี้ยว (พูดพร้อมหายใจเข้าได้ไม่เต็มที)...ถ้าหายใจแรงกว่านี้ก็จะเจ็บมาก...ก็ต้องรีบหายใจ ก็ คือ หายใจเร็ว ๆ เอา”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-04

“ก็ต้องพยายามที่ไม่ให้ตัวนอนทับสายก็ไม่อยากเจ็บ แล้วสายก็ไม่ให้พับด้วย ไม่ให้ดึง มันก็ลื่นตกพรีดมาจากที่วางไว้ถ่วงกระดูกพรีด เหมือนกระชากครับ”

ข้อมูลชาย อายุ 28 ปี C-12

“จามก็ไม่ได้ ไอก็ไม่ได้ มันเจ็บ ถ้าไอหรือจามนะ มันก็เจ็บแปล็บ แปล็บ ที่ปากแผล ก็ไม่รู้จะทำไง ไม่รู้ว่าจะแก้ปัญหาได้แบบไหน ก็คือการไอ การจามนี่ก็เป็นของธรรมดา นะ มันจะ ไอก็ต้องไอ จะจามก็ต้องจามแต่พยายามไอ แบบ กระแอม จามเบา ๆ เานะครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 39 ปี C-08

ความกังวล ผู้ให้ข้อมูลจัดการความกังวลกลัวสายระบายหลุด/ ขวดแตก คือ ดูแลให้ สายระบายหย่อน ไม่ตึง ตึง รั้ง โดยการเอนตัวตามสายระบาย ใช้พลาสติกคีบคีบสายระบายไว้กับ ข้างเตียง และระมัดระวังไม่ให้สายหลุดและ/ หรือขวดแตก เวลาทำกิจวัตรประจำวัน ให้ยกขวด รองรับเลือดไปทิ้งตะแกรง ดังตัวอย่าง

“ผมก็ต้องเอนตัวตามทำให้สายมันหย่อนครับ ... หมอบอกว่าถ้าหลุดก็ต้องเจาะใหม่”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-01

“ถ่านอนแล้วสายพาดอยู่จับให้มันไม่ตึง...แล้วก็ใช้พลาสติกพันกับข้างเตียงเอาไว้... ให้มันหย่อนไม่ให้มันถ่วง ตึง”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-04

“ต้องคอยระวังไม่ให้สายตึง ตึง ร่วง กระชากถ้าเกิดหลุดขึ้นมาอื้อย ไม่ต้องพูดถึง... ก็ต้องมาเจาะใหม่ ปอดแทนที่จะหายเร็ว ยังมีแผลเพิ่มอีก ปอดก็คงจะละลายไปหมด แล้วเมื่อไหร่ จะหายละ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-05

“เวลาสูดเข้าห้องน้ำต้องเอียงมารัดสายก่อนเพื่อขวดตกแตก หมอบอกไว้เอาไว้ใส่ ตะแกรงยกไปทิ้งหมดเลย”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 27 ปี C-03

3.2 การยอมรับสภาพที่เกิดขึ้น ผู้ให้ข้อมูลทำใจยอมรับสภาพที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องทำความเข้าใจว่าความเจ็บปวด และความรำคาญจากสายระบายที่ใส่ค้างไว้ เป็นการรักษาทาง การแพทย์ อยากจะดีออกแต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ เมื่อปอดฟื้นกลับสู่สภาพปกติ แพทย์อนุญาตให้ ถอดสายระบายออกได้เอง ดังตัวอย่าง

“เราก็ต้องปรับสภาพที่ต้องอยู่สภาพนี้ ก็คือถ้าไม่ยอมรับสายและสิ่งที่มีมันเกิดขึ้นทำตัว ให้อยู่ด้วยกันได้ก็อาจจะแยลง ก็มันเป็นการแก้ไขทางแพทย์เขา เขาก็มาพูดให้ฟังว่าทำไมต้องใส่ สายเข้าไป ผมก็ได้รับการบาดเจ็บของผม หมอเขาบอกว่ามีกระดูกหัก สามซี่ แล้วมีเลือดออกใน ปอดผมครับ มันมีเจ็บอยู่บ้าง ไม่มาก ผมก็คิดว่ามันเป็นธรรมดาที่ผมได้รับบาดเจ็บ ผมก็เลยไม่ต้อง ทำอะไรต่อ ครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-09

“รำคาญนี้ครับ รุงรัง ก็เลยอยากดึงออก หมอเขาก็บอกว่ามันช่วยระบายของเสียออกจากปอดก็ทำไม่ได้อย่างที่คิด อย่างเนี้ยครับ ก็เลยนอนมันเฉย ๆ ชะเลย ต้องทำใจยอมรับมันนะถึงเวลาที่ปอดมันดีขึ้น หมอเขาก็เอาออกให้เองนั่นแหละ ครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 27 ปี C-03

“ก็คือเราต้องยอมรับอย่างที่ว่านั่นแหละครับ (มันเป็นวิธีการแก้ไขทางแพทย์เขา) มันไม่คล่องตัว เกะกะ รำคาญ แล้วก็หงุดหงิด หงุดหงิด เวลาไปไหนต้องหิ้วเขาไปด้วยแล้วก็ต้องระวังเรื่องขวดแตกนั่นแหละครับ...แต่ก็ต้องปรับสภาพให้ยอมรับให้ได้ ก็ต้องเตือนตัวเองบ่อย ๆ นะครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-09

3.3 การเบี่ยงเบนความสนใจ ผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีเบี่ยงเบนความสนใจในการจัดการความเจ็บปวดและความรำคาญ โดยเรียนรู้การปลดปล่อยให้จิตว่าง ละวางความเจ็บปวด ความรำคาญ ไปจดจ่อสิ่งใหม่ที่กำหนดขึ้นแทน ได้แก่ การนับเลข การภาวนา การดูเบา ๆ รอบ ๆ แผล ทำจิตใจให้สงบ ไม่คิดอะไร ดังตัวอย่าง

“ก็พยายามนับเลขแล้ว ทำใจให้จดจ่ออยู่ที่ตัวเลขที่จะนับซะใจมันคอยกังวลอยู่ที่ตัวเลขที่กำลังจะนับ มันก็เลย ลืมเจ็บไปเลย”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 58 ปี C-07

“ผมก็มีวิธีจัดการความเจ็บปวดโดยการทำสมาธิด้วย พออย่าคิดว่าผมจะท่องมนต์บทยาวนะ ผมท่องเป็นอยู่บทเดียว พุทโธ พุทโธครับ มันก็ลืมเจ็บไปเลย... ก็ ...ก็ก็ได้ผลนะครับหายปวดนี้แหละการทำสมาธิของผม”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 45 ปี C-10

“ทำใจให้สงบ หลับตาลง ไม่คิดอะไร แล้วก็หลับไปเลย”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-05

“ก็ ขยับสายชะจนได้ที่ บางทีก็นั่ง บางทีก็นอนแล้วก็ดู ๆ รอบ ๆ แผลไปเรื่อยให้มันเพลิน ๆ ไม่คิดอะไรรับรู้ตรงที่ดูแล้ว แล้วก็ หายใจเข้าออกยาว ๆ (อธิบายพร้อมทำท่าประกอบ) จนหลับไปเลย”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 48 ปี C-06

4. การพยาบาลที่ได้รับและความต้องการการพยาบาล

ผู้ให้ข้อมูลเล่าถึงประสบการณ์การพยาบาลที่ได้รับ รับรู้ว่าได้รับบริการพยาบาลที่ดี ซึ่งสามารถคิดรวบยอดได้ เป็น 3 ประเด็น คือ 1. การดูแลเอาใจใส่ 2. ความรวดเร็ว และ 3. การให้คำแนะนำ และ ความต้องการการพยาบาล ซึ่งความต้องการการพยาบาล สามารถคิด

รอบยอด ได้เป็น 2 ประเด็น คือ 1. การสอบถามความต้องการของผู้ป่วย และ 2. การได้รับข้อมูลด้านการรักษาพยาบาล ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

4.1 ผู้ให้ข้อมูลเล่าประสบการณ์การพยาบาลที่ได้รับตามการรับรู้เป็น การพยาบาลที่ดี คือ รับรู้ว่าการพยาบาลที่ได้รับจากพยาบาล เต็มไปด้วยการดูแลเอาใจใส่ เรื่องการดูแลแผล การเฝ้าระวังภาวะการสูญเสียเลือด การให้ยาแก้ปวดและแก้แสบ การดูแลสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม การช่วยเหลือความสะอาดร่างกาย และการช่วยเหลืออื่น ๆ มีการสนองตอบความต้องการ ด้วยความรวดเร็วรวมถึงการได้รับคำแนะนำต่าง ๆ ในการส่งเสริม ฟันฟุสภาพปอด และป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นในขณะใส่และหลังถอดสายระบายทรวงอก ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

4.1.1 การดูแลเอาใจใส่ ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ได้รับการพยาบาลที่มีการดูแลเอาใจใส่ดี มีการดูแลแผล โดยทำแผลทุกวันและทุกครั้งที่แผลและ พลาสเตอร์ลอกหลุด มีการเฝ้าระวังภาวะการสูญเสียเลือดโดยการประเมินเลือดที่ออกมาและเปลี่ยนขวดรองรับเลือดทุกวัน ประเมินความเจ็บปวดแผลก่อนให้ยาแก้ปวด โดยในวันแรกและวันที่สองของการใส่สายให้ยาฉีดแก้ปวด ต่อจากนั้นเปลี่ยนเป็นให้ยารับประทานและให้ยาแก้แสบตามเวลา ดูแลและจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม เช่น แสงสว่างมีการปิดไฟเมื่อต้องการพักผ่อน และปิด-เปิดพัดลม เพื่อปรับระบายอากาศ ให้ความสุขสบายแก่ร่างกาย ดูแลช่วยเหลือทำความสะอาดร่างกายในส่วนที่ปฏิบัติเองไม่ได้และสอบถามความต้องการขณะขยับตัวและช่วยพยุงตัวลุกขึ้น ดังตัวอย่าง

“ทำแผลวันละครั้ง แต่เวลาไม่แน่นอน บางทีก็เช้า บางทีก็บ่าย ถ้าแผลและมากหมอ (พยาบาล) เขาก็มาทำให้เลยครับ...เวลาทำความสะอาดร่างกายผมทำเองครับ ส่วนไหนที่เช็ดไม่ได้ หมอเขาก็ช่วยเช็ดตัวให้แบบข้างหลังนะครับ...เวลานอน เขา (พยาบาล) ก็มาปิดไฟ...เหมือนกับร้อนเขาก็เปิดพัดลมให้ครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 27 ปี C-03

“ผมปวดแผล ผมก็นอนนิ่ง ๆ เขา (พยาบาล) ก็มาบอกว่าให้ขยับตัวลุกบ้าง แล้วอะไรละ ให้ออกกำลังกายปอดนะ ก็มันปวดนะ ก็ไม่ค่อยได้ทำ เขาก็มาขู่มบอย ๆ อีกว่าถ้าไม่ทำ (บริหารปอด) ไม่ขยับลุกขึ้นบ้าง ก็จะหายช้าแล้วปอดก็จะแฟบด้วย แรก ๆ ก็ไม่สนใจหรอกก็มันเจ็บมันช่างขัดใจผมนัก อ้อ คือ ผมไม่น่าคิดเอาแต่ใจเลยนะ คือเขา เขาให้ความสนใจอยากให้ผมหายเร็ว เขาเขาเอาใจใส่ดีนะครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 22 ปี C-02

“การพยาบาลเธอ ก็ดีนะครับ ก็นอกจากมาทำแผลเปลี่ยนขวดใส่เลือดทุกเช้าแล้ว ก็มีฉีดยา ก็เวลาผมปวด บอกเขา เขาก็มาดูก่อนแรก ๆ ก็ฉีดยาตอนหลังก็เอายาแก้ปวดมาให้กิน เขาก็เอาใจใส่ดีครับ พอผมขยับตัวจะลุกขึ้นนะครับ หมอ (พยาบาล) เห็น เขาก็มาถามจะไปไหน แล้วเขาก็เข้ามาช่วยพยุงให้ลุกขึ้น เงี่ยครับ ครับก็ดีครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-04

“เขาก็ฉีดยาให้ วันสองวันแรกนะ เขาให้ยาเป็นเวลาครับ...พยาบาลเขามาวัดน้ำ (เลือดที่ไหลออกมาอยู่ในขวด) แล้วก็มาฉีดยาให้ แล้วถ้าวันไหน เอย คือว่าพลาสติกมันลอกเขาก็มาล้างแผลแล้วเปลี่ยนให้ใหม่ เขาใส่ใจดีครับ...การพยาบาลที่เขาทำก็ดีขึ้นแล้ว คือ ฉีดยาแก้ปวด ให้ยาแก้แสบ แล้วเขาเอาเครื่องมือมาให้ เขาก็บอกให้ดู ให้ขึ้นครบ สามลูกครับ...ก็เราอยากหายก็ทำบ่อย ๆ ครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 39 ปี C-08

4.1.2 ความรวดเร็ว ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงการบริการการพยาบาลที่ตอบสนองความต้องการด้วยความรวดเร็ว คือ เวลาที่ต้องการ หรือขอความช่วยเหลือสิ่งใดจะได้รับการตอบสนองความต้องการทันที หากพยาบาลไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ทันที เนื่องจากกำลังดูแลผู้ป่วยรายอื่นอยู่ จะตอบรับทราบด้วยการแจ้งให้ทราบว่ารอสักครู่ ดังตัวอย่าง

“ถึงเวลาเขา (พยาบาล) ก็เอายามาให้ เวลาที่ผมต้องการอะไรผมก็ให้แฟนเดินไปบอกนะครับ แล้วเดี๋ยวเขาก็มาทำให้ แบบน้ำเกลือไม่ไหลเงี่ยครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-05

“เวลาที่ต้องการอะไร เอย แบบ อ้ออะไรละ คือขอให้เขาช่วย เงี่ย ก็รอไม่นานนะ ก็ผมว่า (ลากเสียงคำว่า “ว่า” ยาว) เพราะว่าเราเป็นผู้สูงอายุด้วย เขาให้ความสนใจครับ แป๊บเดียวเดี๋ยวเขาก็มาครับ เหมือนตอนที่ปวดแผลบอกเขา เขาก็เข้ามาคุยด้วยครับ แล้วเขาก็ไปเอายามาให้ นะครับ อะ ไรอย่างเนี่ย ครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 58 ปี C-07

“ผมเรียกเขา (พยาบาล) เขาก็บอกว่ารอแป๊บหนึ่ง แล้วเดี๋ยวเขาก็มา เขากำลังทำงานอยู่ครับ...จะเอาอะไรก็บอกเขา เดี๋ยวเขาก็ทำให้นะครับ แบบว่าให้ช่วยเปิด - ปิด พัดลมให้ แบบเนี่ยครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 27 ปี C-03

4.1.3 การให้คำแนะนำ ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงการได้รับการแนะนำในการปฏิบัติและดูแลตนเอง เพื่อส่งเสริม ฟันฟูสมรรถภาพปอด และป้องกันภาวะแทรกซ้อนทั้งขณะใส่สายระบาย

ซึ่งรวมถึงการฝึกหายใจเพื่อเตรียมความพร้อมในการถอดสายระบาย และภายหลังถอดสายระบาย
ทรวงอก ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

การได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติและดูแลตนเองเพื่อส่งเสริมฟื้นฟูสภาพปอดและ
ป้องกันภาวะแทรกซ้อนขณะใส่สายระบายทรวงอก ได้แก่ การบริหารปอดซึ่งบอกถึงวิธีการบริหาร
ปอดที่ถูกต้องและผลดีของการบริหารปอด โดยการใช้เครื่องมือ คุณให้ลูกลอยลอยขึ้นให้ครบสาม
ลูก ค้างไว้ชั่วคราว จึงปล่อยให้ลูกลอยตกลงที่เดิมและ/ หรือ สูดลม หายใจ เข้าปอดยาว ๆ ลึก ๆ ค้างไว้
สักครู่แล้ว ค่อย ๆ ผ่อนลมหายใจออกช้า ๆ จะทำให้ปอดขยายได้เต็มที่ และสามารถฟื้นฟูสภาพ
ปกติได้เร็ว ซึ่งรวมถึงการฝึกหายใจเพื่อเตรียมความพร้อมในการถอดสายระบายทรวงอก และ
ระมัดระวังอากาศเข้าปอดจากสายหลุดหรือขุดแตก เมื่อปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยนำยางรัดสาย
ระบายและยกไปทิ้งตะแกรง ดังตัวอย่าง

“เขาก็บอกให้หายใจเข้า ยาว ๆ หายใจเข้า - ออก ลึก ๆ บริหารปอด คือว่าปอดมัน
จะได้ระบายแล้วก็ขยายกว้างครับ คือ มีเครื่องมือครับ เป็นลูกบอลเล็ก ๆ 3 ลูก ให้ลูกให้ลูกลอยลอย
ให้ครบสามลูก ค้างไว้ชั่วคราว จึงปล่อยให้ลูกลอยตกลงที่เดิม หรือหายใจมาก ๆ ก็คือ ทำแบบเนี้ย
(ปฏิบัติให้ดู โดยการสูดลม หายใจเข้า ลึก ๆ ค้างไว้สักครู่แล้ว ค่อย ๆ ผ่อนลมหายใจออกช้า ๆ)
แล้วก็บอกให้ลูกนั่งมั่ง แล้วก็ขยับตัวให้บ่อย ๆ ให้พยายามทำเองให้มาก ๆ ก็หมอ (พยาบาล) เขา
บอกว่าถ้าทำได้ตามที่บอกไว้ ก็คือมันถูก (ถูกต้อง) ปอดมันก็จะดีเร็วขึ้นครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 48 ปี C-06

“ก็แนะนำออกกำลังกายปอดนะครับ ขอบมาช่วยบ่อย ว่าถ้าไม่ทำตามคำแนะนำ ก็จะมี
หายใจหรือไม่มีปอดแฟบ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 22 ปี C-02

“เวลาเข้าห้องน้ำ หมอ (พยาบาล) บอกให้เอายางมารัดสายก่อน เพื่อขุดตกแตก
ลมมันจะเข้าปอด แล้วก็ให้เอาใส่ตะแกรงยกไปทิ้งหมดเลย”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 27 ปี C-03

“ก่อนที่จะเอาสายออกเขาก็บอกให้ฝึกหายใจครับ...เพื่อว่าตอนที่เขาถอดออกจะ
ไม่ทำให้ปอดเราแฟบนะครับ...ผมก็ทำตามครับ เขามีที่ดูดเป็นพลาสติกและลูกบอลสามลูก คุณให้
ขึ้นทั้งสามลูกครับ...ก็ต้องคุณให้มันแรง ๆ นะครับ ก็ให้ปอดเราขยายนะครับอย่างเนี้ย (พร้อมกับ
สูดหายใจลึกกลั้นหายใจชั่วคราวแล้วผ่อนลมหายใจออก)”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-01

การได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติและดูแลตนเอง ภายหลังจากการถอดสายระบายทรวงอก เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน ได้แก่ การบริหารปอดโดยการกระตุ้นให้ลูกนั่ง ผีกหายใจ ดังตัวอย่าง

"หลังจากที่เอาสายออกแล้วเขาสั่งให้ลูกนั่ง ผีกหายใจ มันก็รู้สึกว่ามันดีขึ้นเรื่อย ๆ ครับ แล้วก็ลูกนั่งง่ายขึ้น"

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-01

"เขา (พยาบาล) เอาที่คูด (Tri-Flo II) มาให้คูด เขาทำทำให้คูแล้วให้ผมทำตามครับ บอกว่าบริหารปอดครับ...พอเอาสายออกไปแล้ว ผมผีกหายใจกับลูกบอลสามลูกนั้นนะ หมอ (พยาบาล) เขาบอกให้ทำต่อไปอีก เขาบอกว่าป้องกันไม่ให้ปอดมันตีบครับ"

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 27 ปี C-03

4.2. ความต้องการการรักษาพยาบาล ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงความต้องการการรักษาพยาบาลสรุปได้เป็น 2 ประเด็น คือ 1. การสอบถามความต้องการของผู้ป่วย และ 2. การได้รับข้อมูลการรักษาพยาบาล ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

4.2.1 การสอบถามความต้องการของผู้ป่วย ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงความต้องการให้แพทย์และพยาบาลสอบถามความต้องการทั่วไปของผู้ป่วย เพื่อสร้างความเป็นกันเอง ความคุ้นเคย และไว้วางใจ ทำให้ผู้ป่วยกล้าสอบถามข้อสงสัย บอกความต้องการของตนเอง และสามารถเฝ้าระวังตนเอง ดูแลตนเองได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ดังตัวอย่าง

"ครับผม ผมว่าถ้าเข้ามาพูดคุยด้วยบ่อยขึ้น เออ หรือถามความต้องการ ว่าต้องการอะไรบ้าง อยากให้ช่วยเหลืออะไรบางอย่างเนี่ย ผมว่าก็น่าจะดีกว่านี้แล้วก็ทำให้เรากล้าพูด กล้าบอกในสิ่งที่ต้องการหรือกล้าถามมากขึ้น อย่างที่ว่ามันแหละครับพอกลับไปบ้านแล้วเนี่ย ผมจะทำอะไรได้มั่ง จะทำงานได้เหมือนเดิมหรือเปล่า อะไรอย่างเนี่ยครับ"

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 27 ปี C-03

"ครับ ครับใช้ครับ คือทุกวันนี้เขาก็เอายามาให้แทบจะไม่ค่อยได้คุยกันเลย ไม่ได้เข้ามาเพื่อคุยกับผมโดยตรงเกี่ยวกับโรคของผมเลยคือแค่ให้ลูกเดินบ่อย ๆ ผมอยากให้เขามาถามผมบ้างว่าผมเป็นอย่างไรบ้างตอนนี้ เขาจะได้รู้ว่าผมเป็นอะไรเขาจะได้เฝ้าระวังให้ผมบ้างไม่ให้ผมเสี่ยงเกินไปแบบกลับบ้านไปก็ไม่รู้ว่าทำอะไรได้บ้างมากนักแค่ไหนจนต้องกลับมาบอสองอย่างเนี่ย"

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 45 ปี C-10

4.2.2 การได้รับข้อมูลการรักษาพยาบาล ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ถึงความต้องการทราบข้อมูลการรักษาพยาบาลในด้านอาการทั่วไปในแต่ละวันว่าดีขึ้นมากน้อยอย่างไร แผนการรักษาเป็นอย่างไร ต้องคาสาขาระบายนานเท่าไร ขณะคาสาขาระบายมีแผนการดูแลในแต่ละวันเป็นอย่างไร

เมื่อไรถึงสามารถถอดสายระบายออกได้ เพื่อจะได้เตรียมความพร้อมในการดูแลตนเอง และ ผลการรักษาเมื่อหายกลับบ้านแล้วต้องพักฟื้นนานเท่าไร จะสามารถกลับไปทำงานได้เหมือนเดิมหรือไม่ เพื่อจะบริหารจัดการตนเองไม่เป็นภาระครอบครัว ดังตัวอย่าง

“เหมือนกับว่าต้องการทราบว่าจะมีโปรแกรมอะไรบ้างในแต่ละวัน จะได้ทราบ แล้วก็เตรียมตัวได้และท้ายที่สุดมันเป็นความหวังของคนป่วยที่จะหายกลับบ้าน ในสภาพที่ดีนะครับ ก็ เออ คือ อะไรละก็เหมือนกับว่าสิ่งที่เรารับรู้ร่วมกันว่ากิจกรรมที่ต้องทำในแต่ละวันนะ ถ้าเป็น แบบนี้แล้วเราจะต้องดูแลตนเองยังงัยบ้าง ครับ นั่นแหละครับ เช่น เดียววันนี้ไปเอกซเรย์นะ เดียว วันนี้กำหนดเอาอันนี้ออก หรือเมื่อไรจะเอาออกได้ อันเนี่ย เนี่ย คือความหวัง ความต้องการเลยนะ ครับ ก็ คือถ้าเขาไม่มาบอกอะไรเลย เราก็เหมือนคนสิ้นหวังไม่รู้ว่าวันนี้จะเป็นยังงัยบ้าง เหมือนกับ ว่าข้อมูลในแต่ละวันมีอะไรบ้าง หรือบางทีอยากรู้อนาคตว่าจะเอาสายออกได้เมื่อไร แล้วก็รู้ว่า จะต้องดูแลสายยังงัย ที่ว่าข้อมูลในแต่ละวัน มันทำให้คนป่วยเนี่ยมีแรงฮึดขึ้นมา ไม่ใช่นอนอยู่ เหมือนหมดอาลัยตายอยาก”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 26 ปี C-09

“ผมก็ไม่เคยรู้เลยว่าผมเป็นอะไรอย่างเนี่ยครับ แล้วรักษาผมแบบไหน จะต้องดูแล ตนเองยังงัยบ้างอะไรอย่างเนี่ยครับ แล้วอย่างผมเนี่ยจะเกิดอะไรกับผมได้บ้าง ผมจะได้ระวังนะ ครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 45 ปี C-10

“ก็มีครับ ก็อยากให้หมอบอกบ้าง วันนี้ผมเป็นยังงัยบ้างดีขึ้นมากน้อยแค่ไหน ต้องคาสายกี่วัน อะไรอย่างเนี่ยครับ แล้วช่วยบอกด้วยว่าผลจากการที่ผมถูกท่อนเหล็กกระแทก หน้าอก ที่ปอดฉีก ซี่โครงหัก มีเลือดออกนะ หลังจากนั้นแล้วมันจะเป็นยังงัยต่อไป แล้วผมต้องทำอะไรบ้าง ทำงานได้เหมือนเดิมหรือเปล่า”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 35 ปี C-11

“คือผมอยากรู่นะครับว่าสายเนี่ย ผมต้องคาไว้กี่วันถึงจะเอาออกได้ เมื่อไรจะเอา ออกได้ แล้วมันยังงัยถึงจะเอาออกได้ แล้วแต่ละวันผมเนี่ยต้องทำอะไรบ้าง ไม่ใช่่นอนอยู่เฉย ๆ แบบ ไม่รู้อะไรเลย นะครับ ก็คืออยากจะให้เขาแจ้งว่าต้องคาสายกี่วัน จะต้องพักฟื้นนานเท่าไร จะ ได้ไปจัดการกับตัวเองได้ ก็คือ ผมรับจ้างรายวันถ้าหยุดงานก็ขาดรายได้เนี่ยครับ แล้วที่สำคัญอีก อย่างก็คือผมกลัวว่าผมจะกลับไปทำงานไม่ได้เหมือนเดิม เป็นภาระทางบ้าน ก็ปกติผมเป็นคน แข็งแรง นะครับ”

ผู้ให้ข้อมูลชาย อายุ 28 ปี C-12

สรุป

ผู้ให้ข้อมูลเล่าประสบการณ์การได้รับสายระบายทรวงอกจากการบาดเจ็บทรวงอกใน 4 ประเด็น คือ การให้ความหมาย ผลกระทบที่เกิดขึ้น การจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้น และการพยาบาลที่ได้รับซึ่งรวมถึงความต้องการการพยาบาล

การให้ความหมาย ผู้ให้ข้อมูลรับรู้ว่าสายระบายทรวงอกเป็น**สิ่งแปลกปลอมที่น่ากลัว**แต่ในขณะเดียวกันก็เป็น**สิ่งที่ช่วยให้รอดตาย** ถึงแม้ว่าการใส่สายระบายทรวงอกจะช่วยให้รอดชีวิตได้ แต่ก็**มีผลกระทบ**ที่เกิดจากการใส่สายระบายทรวงอกตามมา ได้แก่ ความเจ็บปวด ความรำคาญ และความกังวลใจ

การจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้น คือ **การจัดการตามสาเหตุ** ที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดเพิ่มขึ้น อาทิ การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงความเจ็บปวดที่เกิดจากการสูดลมหายใจเข้าปอดลึก ๆ ความปวดที่เกิดจากการไอ การจาม และจากสายเคเบิล การยอมรับสภาพที่เกิดขึ้น ใช้ทั้งกรณีความเจ็บปวดและความรำคาญ ต้องปรับสภาพที่ต้องอยู่กับความรำคาญที่มีสายเคเบิล ลำบากไม่สะดวกในการขยับตัว หรือมีกิจกรรมต่าง ๆ เพราะเป็นการรักษาทางการแพทย์ ส่วนการเบี่ยงเบนความสนใจ ที่เกิดจากความเจ็บปวด และความรำคาญไม่ว่าจะใช้วิธีใด ได้แก่ การทำสมาธิ การท่องเที่ยว การนวดนวด ก็คือต้องการให้จัดละบริเวณที่รับรู้ความเจ็บปวด และ/หรือรำคาญไปจดจ่อสิ่งที่กำหนดใหม่ขึ้นแทน

ประเด็นของการพยาบาลที่ได้รับ ผู้ให้ข้อมูลการรับรู้การพยาบาลที่ได้รับเป็นการบริการพยาบาลที่ดี คือ การดูแลเอาใจใส่ มีความรวดเร็ว และ มีการให้คำแนะนำ ต่าง ๆ ก็คือการได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติและดูแลตนเองเพื่อส่งเสริมฟื้นฟูสภาพปอดและป้องกันภาวะแทรกซ้อนทั้งขณะใส่และภายหลังถอดสายระบายทรวงอก ส่วนความต้องการการพยาบาล คือ ต้องการให้แพทย์และพยาบาล **สอบถามความต้องการ** พร้อมทั้ง **ต้องการทราบข้อมูลด้านการรักษาพยาบาล** ในด้านอาการทั่วไปในแต่ละวัน ขณะสายระบายมีแผนการดูแลในแต่ละวันเป็นอย่างไร เพื่อจะได้เตรียมความพร้อมในการดูแลตนเอง และผลการรักษาเมื่อหายกลับบ้านแล้วต้องพักฟื้นนานเท่าไร เพื่อจะบริหารจัดการตนเองไม่เป็นภาระครอบครัว ข้อมูลในแต่ละวัน ทำให้ผู้ป่วยป่วยมีความหวังกำลังใจ และมีการเตรียมความพร้อมในการดูแลตนเองได้ดียิ่งขึ้น